

така и на моитѣ братия да живѣеме свободно и щастливо и да се радваме на природата.

Разбира се, че тия мои впечатления се продължаваха не твърде дълго време. Подъ планината се намираше едно българско село, което бѣше въ състояние да накара и камъните да мъстятъ. Това село бѣше полуразвалено, ограбено, дрипаво и нещастно. Даже и дървенцата, които се намираха по дворовете, бѣха върноподаници на „дебелата сѣнка“, защото тѣхните клонове не покриваха дворовете и не даваха прохладна сѣнка за измъчения селянинъ. Види се, че и тия сѫ плащали тежки данъци! Покровите на кѫщата бѣха провалени, черни и дрипави, щото измъченото тѣло и разбиеното сърдце на селянина не можеха да намѣрятъ подъ тѣхъ защита ни отъ есенните дъждове, ни отъ зимните виелици.

Българите, които живѣятъ близу до големите пѫтища, сѫ достойни за оплаквание, защото турските пѫтници сѫ изполили на селяните и ушитѣ. Който иска да си състави понятие — що е робъ и що е робиня, той трѣбва да погледа съ внимание на българския селянинъ и на българската селянка, които живѣятъ въ тия села; а ако неговото сърдце не закипи отъ негодувание, ако той не пожелае да отмъсти на ония, които сѫ унизили човѣческата личностъ, които сѫ направили отъ човѣка четвероного животно и които сѫ убили въ него всѣко човѣческо чувство и всѣка човѣческа мисъль, той и самъ не е човѣкъ. Да кажа на кратко: който се завзима да защищава турската „нѣжностъ“ или фанариотското „каноническо право“, той трѣбва да е звѣръ, той трѣбва да нѣма ни душа, ни сърдце, той трѣбва да нѣма въ себе си нищо човѣческо. Фанариот-